

АКТ  
ЛІСОПАТОЛОГІЧНОГО ОБСТЕЖЕННЯ ЛІСОВИХ НАСАДЖЕНЬ  
ПО СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ ВИРОБНИЧИЙ  
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИЙ КООПЕРАТИВ “СЕЛЯНСЬКИЙ ЛІС”

«26» 12 2025

м Костопіль Рівненського району  
Рівненської області

На звернення Спеціалізованого виробничого сільськогосподарського кооперативу "Селянський ліс" ( далі – СВСК «Селянський ліс» ) № 188 від 15.12.2025 року, нами: провідним інженером-лісопатологом сектору моніторингу стану лісових насаджень філії “Рівнелісозахист” ДСЛП “Київлісозахист” Русланом МАЦЕЛИКОМ, начальником відділу мисливського господарства охорони та захисту лісів Північно-Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства Володимиром КАСЯНЧУКОМ, головним лісничим СВСК «Селянський ліс» Михайлом УДОДОМ, інженером лісокористування СВСК «Селянський ліс» Анастасією ЮЦУК, інженером лісового господарства СВСК «Селянський ліс» Оленою МАЦЕРУК, лісничим Звіздівського лісництва Андрієм СТЕПАНЧУКОМ, лісничим Костопільського лісництва Олександром КАШЕЦЬКИМ, в.о. лісничого Маломидського лісництва Михайлом УДОДОМ, проведено лісопатологічне обстеження лісових насаджень по СВСК «Селянський ліс», що потребують заходів з поліпшення санітарного стану лісів на 2026 рік, у відповідності до пункту 3 , «Санітарних правилах в лісах України», затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 р. № 555, (далі – СПЛУ).

- Коротка таксаційна характеристика вказана згідно, матеріалів базового лісовпорядкування 2018 року, станом на 01.01.2019 року по СВСК «Селянський ліс»;
- У відповідності до пункту 5 абзац 10 СПЛУ, повідомлення про появу ознак погіршення санітарного стану лісових насаджень представлено;
- Лісопатологічне обстеження, проводилося спеціалістом філії “Рівнелісозахист” ДСЛП “Київлісозахист” було проведене: 22-26.12.2025 року, без наявності відводів під заходи поліпшення санітарного стану лісів;

Насадження обстежені на загальній площі – 133,7 гектара, що зазначені в лісопатологічному журналі:

Лісовий (суб'єкт)	Номер виїзду	Номер маршруту	Площа нагаля гектара	Номер ділянки	Пішохідний маршрут	Коротка таксономічна характеристика насаджень відомими до матеріалу лісових досліджень								Категорія стану	Вид заподіяних шкоди	Причини ураження	Орієнтовний відсоток ураження, по підліску, вуглець, м³ на 1 га	Інтегрованість ураження, %	Ступінь ураження
						висота	склад	вис. рослин	навантаж.	щільн.	середня висота, м	середній діаметр, см	число дерев на 1 га						
Звіздівське	2	14	5.3		5.3	10СЗ+БП+ОС+ВЛЧ+ДЗ	64	0.70	1	23	28	340	4	ВСП	стоябурові шкідники, ( великий та малий соснові луболи), вітровал, бурелом, справжній трутовик	30	9	слабка	
Звіздівське	5	25	13.6		13.6	10СЗ+БП+ДЗ	53	0.80	1	19	24	300	4	ВСП	стоябурові шкідники, ( великий та малий соснові луболи), вітровал, бурелом	30	10	середня	
Звіздівське	8	4	7.4		7.4	9СЗ1БП+ВЛЧ	61	0.80	1А	23	30	360	4	ВСП	стоябурові шкідники, ( великий та малий соснові луболи), вітровал, бурелом, справжній трутовик	35	10	середня	
Звіздівське	8	27	2.6		2.6	10СЗК	66	0.55	1	23	26	260	4	ВСП	коренева губка, вітровал, бурелом, стоябурові шкідники ( великий та малий соснові луболи)	30	12	середня	
Звіздівське	9	2	14.3		14.3	10СЗК+БП	53	0.65	1А	22	26	300	4	ВСП	коренева губка, вітровал, бурелом, стоябурові шкідники ( великий та малий соснові луболи)	30	10	середня	
Звіздівське	12	10	6.2		6.2	10СЗ+БП+ОС	36	0.80	1А	17	18	250	4	ВСП	стоябурові шкідники, ( великий та малий соснові луболи), вітровал, бурелом	25	10	середня	
Звіздівське	12	29	1.0		1.0	10СЗ+ОС	71	0.60	1А	27	32	360	4	ВСП	стоябурові шкідники, ( великий та малий соснові луболи), вітровал, бурелом	35	10	середня	
Звіздівське	14	25	4.4		4.4	10СЗ+ДЗ+БП	56	0.50	1А	24	32	260	4	ВСП	стоябурові шкідники, ( великий та малий соснові луболи), вітровал, бурелом	25	10	середня	
Звіздівське	15	1	10.2		10.2	10СЗК	52	0.65	1А	21	24	280	4	ВСП	коренева губка, вітровал, бурелом, стоябурові шкідники ( великий та малий соснові луболи)	30	11	середня	
Звіздівське	21	6	0.6		0.6	10СЗ	66	0.60	1	23	32	290	4	ВСП	стоябурові шкідники, ( великий та малий соснові луболи), вітровал, бурелом	30	10	середня	
Звіздівське	21	7	4.8		4.8	10СЗ	56	0.50	1А	24	32	260	4	ВСП	стоябурові шкідники, ( великий та малий соснові луболи), вітровал, бурелом	20	8	слабка	
Звіздівське	22	1	2.7		2.7	10СЗК	56	0.70	1А	23	24	340	4	ВСП	коренева губка, вітровал, бурелом, стоябурові шкідники ( великий та малий соснові луболи)	30	9	слабка	
Звіздівське	22	2	2.3		2.3	10СЗК	40	0.70	1А	19	20	260	4	ВСП	коренева губка, вітровал, бурелом, стоябурові шкідники ( великий та малий соснові луболи)	30	12	середня	
Звіздівське	30	24	7.3	(2)	6.5	10СЗ	60	0.75	1А	23	26	360	4	ВСП	стоябурові шкідники, ( великий та малий соснові луболи), вітровал, бурелом	30	8	слабка	
Звіздівське	30	26	1.6		1.6	10СЗ	71	0.60	1	24	32	310	4	ВСП	стоябурові шкідники, ( великий та малий соснові луболи), вітровал, бурелом, соснова губка	35	11	середня	
Звіздівське	31	16	3.2	(2)	2.6	10СЗ+ВЛЧ+БП	76	0.50	1	24	36	260	4	ВСП	стоябурові шкідники, ( великий та малий соснові луболи), вітровал, бурелом	25	10	середня	
Звіздівське	32	15	1.7	(2)	1.3	10СЗК	71	0.60	1	25	32	330	4	ВСП	коренева губка, вітровал, бурелом, стоябурові шкідники ( великий та малий соснові луболи)	30	9	слабка	
Звіздівське	34	7	5.5	(3)	4.0	10СЗ	81	0.50	1	25	36	270	4	ВСП	стоябурові шкідники, ( великий та малий соснові луболи), соснова губка, вітровал, бурелом	25	9	слабка	
Маломидське	8	16	1.2		1.2	7СЗ2БП1ОС	46	0.70	1А	19	26	240	4	ВСП	стоябурові шкідники, ( великий та малий соснові луболи), вітровал, бурелом	30	13	середня	
Маломидське	11	27	2.0		2.0	10СЗ+БП	71	0.60	1	24	28	330	4	ВСП	стоябурові шкідники, ( великий та малий соснові луболи), вітровал, бурелом	30	9	слабка	
Маломидське	13	5	5.6	(2)	4.6	10СЗ+БП+ВЛЧ	40	0.60	1А	19	20	220	4	ВСП	стоябурові шкідники, ( великий та малий соснові луболи), вітровал, бурелом	25	11	середня	
Маломидське	15	12	7.0		7.0	9СЗК1ВЛЧ+БП+ОС	40	0.60	1А	19	22	240	4	ВСП	коренева губка, вітровал, бурелом, стоябурові шкідники ( великий та малий соснові луболи)	30	13	середня	
Маломидське	15	18	6.2		6.2	10СЗ+БП+ВЛЧ+ОС	46	0.80	1А	21	24	340	4	ВСП	стоябурові шкідники, ( великий та малий соснові луболи), вітровал, бурелом	30	9	слабка	
Маломидське	30	13	4.8	(3)	4.0	10СЗК	40	0.70	1	17	20	220	4	ВСП	коренева губка, вітровал, бурелом, стоябурові шкідники ( великий та малий соснові луболи)	30	14	середня	
Маломидське	31	13	18.5	(3)	17.3	10СЗК	59	0.60	1	22	28	280	4	ВСП	коренева губка, вітровал, бурелом, стоябурові шкідники ( великий та малий соснові луболи)	35	13	середня	
<b>Разом виявлено по підприємству:</b>					133.7														
<b>В тому числі:</b>					133.7	відсутня	слабка	середня	сильна										
<b>Шкідники</b>					72.0	відсутня	слабка	середня	сильна										
стоябурові шкідники					72.0		28.8	43.2											
<b>Хвороби</b>					61.7	відсутня	слабка	середня	сильна										
березова губка																			
Коренева губка					61.7		4.0	57.7											
соснова губка																			
<b>Інші причини</b>						відсутня	слабка	середня	сильна										
вітровал, бурелом																			
Захарюшеність																			

### Лісопатологічна характеристика:

Основною причиною всихання хвойних насаджень є ураження стовбуровими шкідниками. В насадженнях, до складу яких входить сосна звичайна, наявні дерева: дуже ослаблені (III – категорія стану), всихаючі (IV – категорія стану) та сухостійних (VI – категорія стану), уражені та відпрацьовані стовбуровими шкідниками.

Заселеність дерев сосни звичайної, стовбуровими шкідниками, визначається за їх типовими ознаками. У зоні товстої кори (нижня частина стовбура) виявлені пошкодження (при відлученні відмерлої кори, чітко видно ознаки життєдіяльності стовбурових шкідників, а саме маточні та личинкові ходи, шлюбні камери, льотні

отвори, а також продукти життєдіяльності, тощо), які наносить шкідник під час заселення імаго та живлення личинок шести зубчастого короїда-стенографа *ips sexdentatus* (поверхня стовбура в районі поселення зайнята ходами повністю).

На лісовій підстилці відмічено наявність опалих пагонів з ознаками заселення сосновими лубоїдами з родини *Tomicus* (представники – малий сосновий лубоїд *Tomicus minor* та великий сосновий лубоїд *Tomicus piniperda*) та синьою сосною златкою *Phaenops cyanea*. Опалі пагони світло зеленого або жовтуватого кольору; мають характерні місця занурення дорослих особин до гілок. У нижній частині стовбура деревостанів V та VI категорій санітарного стану відмічено типові пошкодження тканин стовбура, які наносять ксилофаги з групи деструкторів – Вусачі *Gerambycidae* та Златки *Buprestidae*.

Додатково оцінюючі (окомірно у відсотках) стан крон та стовбурів, кількість сухих гілок та опалих пагонів, можна сказати про ймовірне заселення стовбуровими шкідниками дерев III – категорії санітарного стану.

У відповідності до п. 17 СПЛУ, під час відбору свіжозаселених стовбуровими шкідниками дерев для рубки, враховується загальний стан таких дерев. Свіжозаселені комахами-камбіофагами дерева підлягають першочерговому вилученню із деревостанів.

В ході лісопатологічного обстеження спостерігається, що насадження є частково пошкодженні в наслідок – стихійного лиха (сильних поривчастих вітрів, вітровалу та бурелому), що пройшли на території СВСК «Селянський ліс», в поточному році.

Вітровалом та буреломом пошкодженні, як хвойні так і листяні породи.

В насадженнях, що обстежуються спостерігається значна частина дерев різних порід зі зламаними навпіл стовбурами і обламаними кронами (з відхиленням стовбура більш ніж на 30 градусів від вертикальної осі) та хмизу за рахунок чого створюється велика захаращеність.

У відповідності до пункту 16 СПЛУ, у насадженнях, пошкоджених вітром і внаслідок аварій та стихійного лиха, в першу чергу для рубки призначаються дерева з поваленими чи зламаними стовбурами.

В соснових насадженнях виявлено діючі осередки кореневої губки (*Heterobasidion annosum*), спостерігається куртинний характер всихання (коренева губка визначена при базовому лісовпорядкуванні). Характерною ознакою ураження є ажурність крони, укорочення хвої, блідозелений відтінок, хвоя легко осипається, пізніше жовтіє, буріє, передчасно опадає, зменшується річний приріст. В подальшому насадження заселяються стовбуровими шкідниками (великим та малим сосновим лубоїдом, синьою сосною златкою, стовбуровим сосновим смолюхом). В насадженні поутворювались галявини від проведених раніше рубок.

В обстежених насадженнях, спостерігається наявність (осики, берези, вільхи та сосни звичайної) із плодовими тілами на висоті від 1.5 до 6 м. Частина дерев перестійна та вражена несправжнім трутовиком *Phellinus igniarius*, сосною губкою *Phellinus pini*, та ураження берези справжнім трутовиком *Fomes fomentarius*. Хвороби викликають строкату гниль стовбура. Характер ураження – поодинокий.

Також відмічається, що наявні дерева які не відносяться до жодної з категорій технічної придатності, тобто в насадженнях накопичується неліквідна деревина (Значна частина неліквідної деревини - Ос, Бп та Сз).

Насадження швидко втрачають свої лісогосподарські та захисні властивості. В насадженнях швидкими темпами проходить накопичення низькосортної деревини. Санітарний стан даних насаджень визнано незадовільним.

## Висновки та пропозиції:

1. Лісопатологічне обстеження насаджень проведено по СВСК «Селянський ліс» на загальній площі – **133,7** гектара, зокрема:

- Звіздівське лісництво – 91,4 гектара;
- Звіздівське лісництво – 42,3 гектара;

Обстежені насадження створюють незадовільний санітарний стан, деревина втрачає свої технічні якості, проходить розповсюдження стовбурових шкідників.

2. Для наведення належного санітарного стану лісів, збереження стійкості насаджень, запобігання розвитку патологічних процесів, зменшення шкоди у лісах СВСК «Селянський ліс», що завдається шкідниками, хворобами та стихійними лихами, з метою оздоровлення насаджень у максимально стислі строки, за умови недопущення негативного впливу на навколишнє природне середовище, рекомендовано провести заходи з поліпшення санітарного стану лісів, а саме: вибірккові санітарні рубки на площі – **133,7** гектара.

3. Заходи з поліпшення санітарного стану лісів провести в 2026 році дотримуючись максимально стислих термінів. При проведенні заходів з поліпшення санітарного стану лісів передбачити застосування методів та технологій, що передбачають запобігання негативному впливу на стан навколишнього середовища.

4. Рубки провести згідно СПЛУ, термінів та норм передбачених цими правилами.

5. В осередках стовбурних шкідників, вітровалів та буреломів, заготовлену деревину вивозити в максимально стислі терміни, а за неможливості термінового вивезення корувати, лісосічні залишки утилізувати.

6. Осередки стовбурових шкідників, кореневої губки та вітровалу бурелому, які зафіксовані під час лісопатологічного обстеження підлягають моніторингу санітарного стану насаджень державною лісовою охороною СВСК «Селянський ліс», та у разі не зафіксованого осередку вторинних шкідників на обліку підприємства вони підлягають обов'язковій фіксації.

7. Державній лісовій охороні СВСК «Селянський ліс» вести постійний нагляд за суміжними насадженнями. При виявленні осередків шкідників та хвороб лісу, в найкоротші термін проектувати заходи з поліпшення санітарного стану лісів. Осередки шкідників та хвороб лісу, виявлені лісопатологічним обстеженням, поставити на облік, згідно з лісопатологічним журналом.

8. При проведенні відводів, під вибірккові санітарні рубки, в частинах насаджень середнього та сильного ступеня інтенсивності ураження, враховувати факти зниження повноти нижче критичної (у відповідності до діючих СПЛУ), та при фактичному встановленні даних фактів проектувати в місцях інтенсивної рубки проведення суцільних санітарних рубок.

9. Спеціалістам СВСК «Селянський ліс», при виявленні червонокнижних рослин та тварин, діяти згідно з чинним законодавством.

Акт складено в 3-ох примірниках:

- 1-й: філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист»;
- 2-й: Північно-Західному міжрегіональному управлінню лісового та мисливського господарства;
- 3-й СВСК «Селянський ліс»;

Акт підписали:

Провідний інженер-лісопатолог  
сектору моніторингу  
стану лісових насаджень  
філії «Рівнелісозахист»  
ДСЛП «Київлісозахист»



Руслан МАЦЕЛИК

Начальник відділу мисливського господарства,  
охорони та захисту лісів Північно-Західного  
міжрегіонального управління лісового  
та мисливського господарства



Володимир КАСЯНЧУК

Головний лісничий  
СВСК «Селянський ліс»



Михайло УДОД

Інженер лісокористування  
СВСК «Селянський ліс»

Анастасія ЮЩУК

Інженер лісового господарства  
СВСК «Селянський ліс»

Олена МАЦЕРУК

Лісничий Звіздівського лісництва



Андрій СТЕПАНЧУК

Лісничий Костопільського лісництва

Олександр КАШЕЦЬКИЙ

в.о. лісничого Маломидського лісництва



Михайло УДОД